

Geloof
en
jongeren

Dwalen door het voorportaal

*M*ens worden tussen andere mensen

Ruimte geven aan hun gelovig vragen

*E*en plek voor jong geloof in de parochie

de Bonth van Hulten

Postbus 115 - 5250 AC Vlijmen - Telefoon 073 - 5119022
E-mail: bvh@volkenwessels.com - Website: www.bonthvanhulten.nl

Bouw
Utiliteitsbouw,
woningbouw en renovatie.

Restauratie
Vakkundig behoud van
monumentale panden.

Projectontwikkeling
Slagvaardig van initiatief
tot oplevering.

**Heilige
Corneliuskerk
Lamswaarde**

De oplossing voor elke bouwopgave

PRIESTER OF DIAKEN WORDEN VANUIT JE BEROEP

pb
bovendonk
priester- en diakenopleiding

*een deeltijdsopleiding met een eigen
aanbod aan hen die vanuit hun beroep
priester of diaken willen worden*

informatie: Priester- en Diakenopleiding Bovendonk
Hofstraat 8 • 4741 AK Hoeven • Telefoon: 0165-504277
E-mail: secretdiade@bovendonk-opleidingen.nl
Website: www.bovendonk-opleidingen.nl

Uw kerk schilderen!

door een bedrijf waar het
ambachtelijke werk zijn
plaats heeft behouden...

Uytdehaag
schilderwerken b.v.

Postbus 78, 4854 ZH Bavel/Breda
Eikbergseweg 10a, 4854 NH Bavel/Breda
Tel. (0161) 43 16 32, Fax (0161) 43 36 94

Oomen Architecten BV
/ Haverwate Straat Van Sandwijk

Oomen Architecten

Uyverhoedsesteen 73
Postbus 4916 - 4805 EK BREDA

Telefoon +31(0)36 560 2255
Fax +31(0)36 560 22 96

info@oomenarchitecten.nl
www.oomenarchitecten.nl

Adverteren in het Magazijn van het Bisdom Breda?

Bel: Inge de Montel

0475 - 463 465
www.actauitgevers.nl

Dit magazine is een uitgave van het bisdom Breda. Het verschijnt als kwartaalblad. Een individueel postabonnement is mogelijk tegen betaling van een bijdrage voor de verzend- en administratiekosten. Het blad is gratis.

Stuur voor een postabonnement voor 2008 een e-mail naar: magazine@bisdombreda.nl en maak ten minste € 10,- over op girorekening 1066316 t.n.v. Uitgeverij bisdom Breda, o.v.v. postabonnement magazine, postbus 90.189, 4800 RN Breda. Of bel T 076 5223444. Nummers worden toegestuurd na ontvangst van uw betaling.

Redactie

Monique van Delft,
Peter Hoefnagels,
Hans de Jong,
Frank van der Linden,
Daphne van Roosendaal
(hoofredacteur).

Beeld/fotografie

O. Smit (p. 1)
Hap H. (p. 4)
Khyrn54 (p. 7)
Y. Geraets (p. 16-17)
Maarten Hartman/
Hollandse Hoogte (p. 22)
Overig: bisdom Breda

Adres redactie

E magazine@bisdombreda.nl
T 076 5223444
F 076 5216244
Postbus 90189
4800 RN Breda

Advertentieverkoop

Acta Uitgeversorganisatie
E info@actauitgevers.nl
T 0475 463465
Postbus 7160
6050 AD Maasbracht

Vormgeving en druk

Brainstorm & Concept, Breda

Issn nummer: 1874-0480

Dwalen door het voorportaal	4
Als je iets doet voor armen, doe je dit ook voor God <i>Interview Femke Timmermans</i>	6
Investeer in het jongerenwerk	8
Nieuw diocesaan fonds 'Geloof en jongeren' <i>Brief van bisschop Van den Hende</i>	9
Op weg naar de WJD in Sydney	10
Marieke den Boer: <i>"Op de WJD hoef je niks uit te leggen"</i>	11
Cindy Nobelen: <i>"Het is jezelf geven"</i>	12
Jeroen Blijlevens: <i>"Leren hoe je het leven moet aanpakken"</i>	13
Kalender van het Jongerenplatform	14
Mens worden tussen andere mensen <i>Interview Marieke Nipius en Marijn Staps</i>	16
Ruimte geven aan hun gelovig vragen	18
Vragen over jongeren & vragen van jongeren	20
Jonge zangers gaan voor kwaliteit	22
Een plek voor jong geloof in de parochie	24
Kerstkaarten met een boodschap	26
Een enorm aanbod! <i>Websites</i>	27

Geloof en jongeren

Dit Magazine vertrekt vanuit het beeld van het voorportaal van de Kerk. Het voorportaal is een plek op de grens van de wereld van jongeren en de wereld van het heilige. Een plek om samen met jongeren rond te dwalen, en waar ze horen over de grote geloofsverhalen en thema's van de Katholieke Kerk.

Speciaal voor het jongerenwerk is een fonds opgericht. "Ik hoop dat het nieuwe diocesane fonds 'Geloof en jongeren' in ons bisdom echt bekend wordt en dat velen het fonds steunen met een gift," schrijft bisschop Van den Hende in zijn brief op p. 9. "Met dit nieuwe fonds kunnen we enthousiast activiteiten voor jongeren blijven organiseren met - indachtig de diocesane beleidsnota - het oog op ons geloof."

Dwalen door het voorportaal

In Frankrijk staat in het stadje Vezeley een imposante kerk. Hordes toeristen komen haar jaarlijks bekijken en fotograferen het voorportaal van deze kerk, omdat dat zo prachtig en rijkelijk versierd is met bijbelse figuren en verhalen. Het voorportaal is een overgangsplek. Het is een prachtig beeld om begrijpen hoe jongeren zich kunnen verhouden tot Kerk en geloof.

De beelden in Vezeley staan precies op de overgang van de 'gewone wereld' buiten en de heilige ruimte binnen het kerkgebouw. Het was vroeger de plek waar mensen - veel mensen konden niet lezen - kennismakten met de grote verhalen. Het was een overgangsplek, een doorgang van het gewone naar het heilige. Je stapt immers niet zomaar uit de drukte van alledag naar binnen in een kerk. Het voorportaal bood een kans om je voor te bereiden op wat er binnen gebeurt. Je leert er iets, je maakt kennis met belangrijke elementen uit de katholieke traditie. Visueel en begrijpelijk.

'Buiten' en 'binnen'

Het beeld van dit voorportaal is een prachtig beeld om iets meer te begrijpen over hoe jongeren tegenwoordig zich verhouden met Kerk en geloof. Jongeren leven in de 'gewone wereld van buiten'. Hoe vaak horen ze in die wereld nog over de grote verhalen en thema's van de Katholieke Kerk? Ik vrees zelden. Als ze dan een keer een kerk binnenkomen en deelnemen aan wat daar binnen gebeurt, bijvoorbeeld bij het vormsel of bij het overlijden van iemand die ze kennen, is het niet vreemd als ze er maar weinig van begrijpen.

Soms intrigeert het hen wel. Nieuwsgierig, aarzelend stellen ze vragen over wat ze zien. Maar hoe leg je hen dan uit wat het hart, de diepe overtuiging is onder de uiterlijke kant van geloof en Kerk?

Plek op de grens

Wat we nodig hebben, is weer zoiets als het voorportaal. Een plek op de grens van de wereld van jongeren en de wereld van het heilige, van het geloof. Een plek waar tijd wordt genomen om samen met jongeren rond te dwalen. Vooral in gesprekken, ontmoetingen, aandacht en zorg. Een plek waar mensen die goed thuis zijn in de wereld van het geloof samen met jongeren zoeken naar dat wat de rijke traditie en ons geloof zo mooi maakt. Een zoektocht naar nieuwe woorden die passen bij de leefwereld van jongeren.

Zoektocht aangaan

De vraag is natuurlijk of jongeren dat ook willen. Waar vind je jongeren die zo'n zoektocht durven aangaan? Welke jongere heeft vandaag de dag nog belangstelling voor geloof en Kerk?

“Wat we nodig hebben, is weer zoiets als het voorportaal. Een plek op de grens van de wereld van jongeren en de wereld van het heilige, van het geloof.”

Een antwoord op deze vragen is niet zomaar gegeven. Het wordt een stuk eenvoudiger als je de vragen omdraait. Durven wij zo'n zoektocht aan te gaan? Durven wij in 'het voorportaal' te gaan staan en opnieuw de verhalen te vertellen?

Jongeren komen net als volwassen voortdurend in aanraking met dingen waar ze blij van worden, vragen bij stellen of mee worstelen. Durven wij op die momenten overtuigd te laten horen en zien hoe wij daarmee omgaan? Als we dat doen, prikkel je hun belangstelling. Jongeren zoeken in een snel veranderende wereld naar houvast, naar ideeën, naar antwoorden op vragen. En hebben wij hen daarin vanuit ons geloof en onze traditie niet juist veel te bieden?

Valkuil

Er is één grote valkuil. Maar al te vaak gaan we het gesprek met jongeren aan in de hoop dat ze de kerk weer instappen. Daar is niets mis mee natuurlijk:

wat er in de kerk gebeurt, is waardevol voor ons, dus waarom niet voor hen. En natuurlijk mag je hopen dat ook zij geraakt worden. Maar binnengaan in die 'heilige ruimte' achter het voorportaal is iets dat mensen, en dus ook jongeren, zelf moeten doen. Pas als je er werkelijk iets te zoeken hebt, gaat het leven en wordt het van waarde.

“Jongeren zoeken in een snel veranderende wereld naar houvast, naar ideeën, naar antwoorden op vragen.”

We mogen ze uitnodigen, maar de stap om werkelijk mee te doen en te ontdekken wat er allemaal te vinden is, moeten jongeren zelf zetten. Onze taak en onze plek in de ontmoeting met jongeren is in de eerste plaats in het voorportaal.

Het geloofsverhaal vertellen

Wat doen we dan in dat 'voorportaal'? Misschien niet meer dan het opnieuw verbeelden, tot leven brengen van onze traditie en ons geloof. Er over spreken zonder angst. Samen onderzoeken wat het voor hen kan betekenen. Samen ook een band opbouwen, langzaam, persoonlijk en intens. Dat gaat dus niet met grote aantallen tegelijk. Het kost tijd en energie. Maar als we werkelijk betrokken zijn op jongeren, mag dat geen probleem zijn. Het betekent ook ruimte maken voor jongeren. Hun de kans geven om te stoeien met datgene wat ze ontdekken. Het betekent ook een aanbod voor hen creëren dat op hun maat gemaakt is. Het betekent vooral bondgenoot zijn van jongeren op die momenten dat zij met vragen zitten. Jongeren vinden het niet gek als je over je geloof praat. Ze vinden het wel vreemd als je dat verbloemt, omdat je bang bent dat het hen niet aanspreekt. Dit *Magazine van het bisdom Breda* heeft het beeld van het voorportaal als uitgangspunt genomen. In dit Magazine ontmoet u jongeren die midden in een proces staan. U leest hoe zij zoeken naar vormen in de liturgie en gebed, zich inzetten vanuit hun geloof en hoe ze verdieping zoeken op weg naar de Wereldjongerendagen in 2008. Een magazine lang 'dwalen door het voorportaal'.

Marc Bollerman

Het beeld van het dwalen door het voorportaal is ontleend aan het denken van dr. Bert Roebben, theoloog, gespecialiseerd in jongerenpastoraat en jongerencatechese.

Als je iets doet voor armen,

Femke Timmermans heeft een drukke agenda. Ze studeert onderwijskunde aan de Radboud Universiteit te Nijmegen, is lid van het bestuur van de Werkgroep Katholieke Jongeren, actief in verschillende groepen in haar ouderlijke woonplaats Roosendaal én betrokken bij de organisatie van de jongerenreis naar de Wereld Jongeren Dagen in Sydney in 2008. Maar eerst gaat Femke nog drie maanden naar Malawi. Dit in het kader van haar studie.

“Ik zit nu in mijn vijfde studiejaar,” vertelt ze. “Ik heb altijd belangstelling gehad voor de Derde Wereld. Ik vind het onrechtvaardig dat wij het hier zo goed hebben terwijl ginds armoede heerst. Ik wilde eens een keer naar Afrika. Toen ik in verband met mijn opleiding een stage moest lopen, zocht ik naar mogelijkheden om daar aan de slag te gaan.” Femke kwam in contact met Ex - Change, een organisatie die studenten de mogelijkheid biedt in Kenya of Malawi te werken. “Ex - Change richt zich niet alleen op onderwijskundigen maar ook op andere studenten zoals bijvoorbeeld bouwkundigen. Ik vertrek met twee studenten onderwijskunde uit Groningen. Het is de bedoeling dat wij een paar maanden helpen en na terugkeer proberen het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking te verbreden. Als ik daar ben, probeer ik een weblog bij te houden, zodat vrienden en familie zien hoe het daar aan toegaat.”

Verbetering onderwijs

Femke vertrekt in februari en blijft tot half mei weg. “Wij gaan ons inzetten voor de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. In Malawi zijn veel problemen. Er zijn te weinig leerkrachten. Veel onderwijzers lijden aan aids. Honderd leerlingen in een klas is eerder regel dan uitzondering. Veel kinderen kunnen het schoolgeld niet betalen. Wij staan aan het begin van een driejarig project. We bezoeken twee basisscholen en brengen daar de problemen in kaart. In ons rapport geven we ook

aan hoe zaken verbeterd kunnen worden. Daarna vertrekken we en zetten anderen ons werk voort,” aldus Femke. Dit frustriert haar niet. “Binnen mijn studie is een langere stage niet mogelijk,” zegt ze gedecideerd. Femke hoopt na haar afstuderen een baan te vinden waarin ze haar interesse voor ontwikkelingssamenwerking en onderwijs kan combineren.

Geloof

Femke aarzelt bij de vraag of haar geloof een rol speelt bij haar keuze in Afrika stage te gaan lopen. “Ik ben zelf opgevoed in een gelovig gezin,” vertelt ze. “We waren nauw betrokken bij de parochie van de Goede Herder in Roosendaal-Zuid. Aanvankelijk ging ik gewoon met mijn ouders mee. Op de middelbare school vond ik het moeilijk om voor mijn geloof uit te komen. Je bent puber en dan is het niet gemakkelijk om te zeggen dat je gelovig bent. Op de universiteit kan ik rustig vertellen dat ik naar Sydney ga. Ze vinden het niet gek. De meesten vinden het wel positief, al zullen ze zelf er niet voor sparen,” lacht ze.

WJD stimulans

“Sinds mijn deelname aan de Wereld Jongeren Dagen in Keulen ben ik meer met mijn geloof bezig.” De Wereld Jongeren Dagen betekenden heel veel voor Femke. “Het was een bijzondere ervaring. Je merkt dat je niet alleen staat in het geloof.

doe je dit ook voor God

De jongeren gingen daar op een geweldige manier met elkaar om. Je voelt dat God er is voor jou. Je wordt zekerder van jouw geloof,” verwoordt ze haar gevoelens.

“Ik hoop dit in Sydney ook te vinden.” Ze vindt het moeilijk om de gevolgen van deze ervaring voor haar eigen leven te beschrijven.

“Na de Wereld Jongeren Dagen heb ik ook een paar vakken bij religiestudies gevolgd. Dat vond ik wel eens moeilijk. Ik werd geconfronteerd met opvattingen die niet altijd spoorden met de meningen van de Kerk. Je wordt gedwongen je eigen geloof kritisch onder de loep te nemen en dat is niet altijd eenvoudig. Zo leer je bijvoorbeeld dat er tussen religies het nodige is voorgevallen.” Femke noemt de kruistochten en de houding van de Kerk jegens de joden. “Ik vind het persoonlijk niet moeilijk om dat te erkennen, maar voor de Kerk als instituut is dat niet eenvoudig. Hierdoor ontstaat wrijving tussen mijn mening en die van de Kerk, en dat is het moeilijke.”

Iedereen gelijk voor God

“Of mijn keuze om naar Afrika te gaan door mijn geloof is gemotiveerd? Er zijn ook niet-gelovigen die dit werk doen. De Kerk is wel altijd erg betrokken bij ontwikkelingssamenwerking. Veel mensen in Afrika zijn diepgelovig. Malawi is deels christelijk, deels islamitisch. Ik ga vooral voor protestantse scholen werken. Vanuit mijn geloof leer je voor anderen klaar te staan. Dat wel. Het geloof biedt mij een extra dimensie. Jezus leerde dat iedereen, rijk of arm, gelijk is voor God. Als je iets doet voor de armen, doe je dit ook voor God.”

Steun eigen parochie

Femke heeft haar plannen niet echt breed bekend gemaakt in haar eigen geloofsgemeenschap. “Ik moest zelf zorgen voor sponsors. Onze pastoraal werkster, Yvonne Heestermans, vierde onlangs haar zilveren huwelijksjubileum. Zij hoorde over mijn project en heeft toen met haar man de giften bestemd voor mijn project in Afrika.” Femke is zelf ook actief geweest. “Ik heb dit jaar meegedaan aan de Vierdaagse in Nijmegen,” vertelt ze. “Veel mensen hebben mij gesponsord, zodat ik nu over een aardig bedrag beschik.”

Hans de Jong

Investeer in het jongerenwerk

Op vele plekken in het bisdom worden activiteiten georganiseerd voor en door jongeren. In het bisdom Breda is met name het Jongerenplatform een belangrijke touwtrekker. Vanuit de gedachte dat het voor individuele geloofsgemeenschappen niet altijd mogelijk is om zelf activiteiten voor jongeren te verzorgen, organiseren zij maandelijks een activiteit voor jongeren uit het hele bisdom.

En dan zijn er nog de grote activiteiten die katholieke jongeren uit heel Nederland op de been brengen. Op 4 november de jaarlijkse Katholieke Jongerendag, maar ook de reis die wordt georganiseerd naar de Wereldjongerendagen in Sydney, Australië, in 2008. En wat dacht u van Diaconaction? In het weekend van 17 en 18 november komen overal in het land jongerengroepen in beweging om iets te doen voor de kwetsbaren in onze samenleving.

In het bisdom Breda hebben op deze manier het afgelopen jaar honderden jongeren zich aangesproken gevoeld en meegedaan aan een van de activiteiten. Een aantal dat nog jaarlijks groeit.

Jongerencollecte parochies 17 en 18 november

Jongerenwerk kost geld. En omdat jongerenwerk meestal niet tot de standaard kostenposten van parochies behoort, is het vaak zoeken om voldoende geld in te zamelen. Daarom wordt aan alle parochies gevraagd om in het weekend van 17 en 18 november een speciale collecte te houden voor de jongeren.

Met de opbrengst van deze collecte gebeuren twee dingen. De helft komt ten goede aan de grote landelijke projecten zoals de Katholieke Jongerendag, waar ook 'onze' jongeren graag naar toe gaan. De andere helft komt terug naar het bisdom. Dat geld kunnen we gebruiken om nieuwe initiatieven in het bisdom te ondersteunen, of om een keer net dat beetje extra mogelijk te maken voor een enthousiaste jongerengroep.

Wereld Jongeren Dagen 2008

Het komende jaar zal voor een belangrijk deel in het teken staan van de Wereld Jongeren Dagen in Sydney. Honderdduizenden jongeren uit de hele wereld verzamelen zich dan in Australië om samen verbondenheid in geloof te vieren.

Ook vanuit het bisdom Breda zal een forse groep jongeren daaraan deelnemen. Veertig jongeren hebben zich via het bisdom aangemeld voor de WJD. Deze jongeren bereiden zich inmiddels volop voor. Om aan de benodigde middelen te komen voor deze reis van hun leven, toeren zij door het hele bisdom om met acties (zoals bijvoorbeeld autowassen) geld in te zamelen.

Uitgangspunt daarbij is solidariteit: ieder betaalt wat hij kan missen en samen zorgen we voor het opvullen van het tekort. Wilt u hen daarbij ondersteunen? Maak dan een bijdrage over naar postgiro 10 66 050 of banknummer 65.67.11.248 t.n.v. bisdom Breda onder vermelding van 'Sydney 2008'. Uw bijdrage komt volledig ten goede aan de jongeren.

Breda, november 2007

Geachte lezer,

Op 25 november 2006 werd ik in de St. Antoniuskathedraal in Breda tot bisschop gewijd. Het betekende een grote verandering in mijn persoonlijk leven en ook een nieuwe stap in de geschiedenis van het bisdom van Breda. Bijna een jaar later maakte paus Benedictus XVI bekend dat hij de ontslag aanvraag van bisschop Muskens aanvaardt. Deze overgang markeren wij als bisdom van Breda met een feestelijke eucharistieviering op 1 december in de St. Antoniuskathedraal in Breda.

De geldelijke gaven die ik bij gelegenheid van mijn wijding tot bisschop destijds in 2006 heb mogen ontvangen werden besteed aan activiteiten in het kader van geloof en jongeren. Het was het begin van het fonds 'Geloof en jongeren'.

De eerste bijzondere activiteit die wij vanuit het fonds 'Geloof en jongeren' met een deel van de ontvangen schenkingen konden financieren was de zogeheten summerschool. De summerschool bestond uit een aantal speciale dagen waarin geloofsverdieping en geloofsgesprek alle ruimte kregen. De summerschool was bestemd voor jongeren in de leeftijd van 17 t/m 30 jaar en werd gehouden in de gebouwen van de St. Paulusabdij in Oosterhout, nu het gastvrije centrum van de nieuwe beweging Chemin Neuf. Tijdens de summerschool hebben we echt samen stilgestaan bij de bijbel als woord van God, de eucharistie als ontmoeting en geschenk, de waarde en de kracht van het gebed in de omgang met God en in onze dienst aan de naaste.

Zeker willen wij in de toekomst opnieuw een summerschool houden en enthousiast doorgaan met het bijeen brengen van jongeren met - indachtig de diocesane beleidsnota - het geloof voorop.

Ik hoop dat het nieuwe diocesane fonds 'Geloof en jongeren' in ons bisdom echt bekend wordt en dat velen in ons bisdom het fonds steunen met een gift. Met dit nieuwe fonds kunnen we als bisdom activiteiten voor jongeren blijven organiseren met het oog op ons geloof.

Graag wens ik het nieuwe fonds en u allen onder Gods Zegen alle goeds toe.

Met hartelijke groeten en in gebed verbonden,

+ Dr. J.H.J. van den Hende

Het rekeningnummer voor het fonds 'Geloof en jongeren' is postgiro 10 66 050 of banknummer 65.67.11.248 t.n.v. bisdom Breda, onder vermelding van 'fonds Geloof en jongeren'.

Op weg naar de WJD in Sydney

Het thema voor de Wereld Jongeren Dagen in Sydney in 2008, zoals bekend gemaakt door paus Benedictus XVI, is: “Wanneer de heilige Geest over jullie komt, zullen jullie kracht ontvangen en van mij getuigen” (Handelingen 1, 8).

Activate!

Het boek Handelingen heet in het Engels Acts. Hand. 1v8 is dus eenvoudig Act1v8. Activate! Het is een aansporing aan de jongeren om het lef te hebben hun geloof te laten zien: wees jezelf, deel met elkaar en ervaar de kracht die van jong geloof uitgaat. De woorden uit Handelingen 1 vers 8 sprak Jezus na zijn dood en wederopstanding, vlak voor Hij ten hemel werd opgenomen. De tekst geeft als het ware de geboorte van de Kerk weer. Jezus spreekt voor het laatst tot zijn vrienden en Hij drukt ze op het hart om overall over Hem te vertellen en ervoor te zorgen dat alle mensen het goede nieuws dat Hij wil vertellen te horen krijgen. En Hij belooft ze daarvoor de hulp van de heilige Geest.

Een eigen opdracht

In zijn boodschap aan de jongeren van juli dit jaar schrijft paus Benedictus XVI dat de Geest van God levend maakt. En: “De heilige Geest is de grootste gave van God aan de mensen,” schrijft hij. De paus signaleert dat volwassenen het vaak moeilijk vinden om jongeren op een begrijpelijke en overtuigende manier te bereiken.

“Dit kan gezien worden als een teken waarmee de heilige Geest jullie jongeren aanspoort om die taak zelf op je te nemen.”

Want, schrijft de paus: “Jullie kennen de idealen, de taal, en ook de wonden en de verwachtingen van jullie leeftijdgenoten, en het verlangen dat zij hebben naar goedheid.”

Inside Out!

De opdracht om je geloof uit te dragen geldt dus specifiek ook voor jongeren in deze tijd en daarom heeft de paus het thema uit Handelingen centraal gesteld.

In feite zegt Jezus: kom er voor uit dat je in mij gelooft. Laat zien waar je voor staat! Jongeren uit het bisdom Breda vertaalden het thema tot “Let your Inside Out...” Onder het motto Inside Out, gaan ze naar Sydney. Op die manier krijgen ze de kans om op hun eigen manier te laten zien wat er voor hen aan de binnenkant werkelijk belangrijk is.

“Ik hoop velen van jullie te zien in juli 2008 in Sydney,” schrijft de paus aan het einde van zijn brief, die hij afsluit met: “En onthoud dit: de Kerk heeft vertrouwen in jullie!”

*“Op de WJD
hoef je niks
uit te leggen”*

Marieke den Boer (19)

Ga je naar de WJD in Sydney?

Ik ben in 2005 naar Keulen geweest en dat was zo leuk dat ik Sydney meteen in mijn agenda heb gezet. Ik wil het WJD-gevoel van Keulen nog een keer ervaren. Wat dat is? Je moet het meemaken om het te kunnen voelen. Het is heel gezellig en saamhorig, omdat je er allemaal bent vanuit het geloof. Jongeren uit allerlei landen. Iedereen praat met elkaar en je kunt iedereen leren kennen, omdat je een gemeenschappelijk iets hebt. De hele WJD staan in het teken van het geloof. Omdat je allemaal gelooft, sta je open voor elkaar.

Wat betekent ‘Inside out’ voor jou?

Ik denk dat de WJD er zijn om te laten zien: hier sta ik, ik geloof en ik ben daar trots op. Dat vind ik vaak erg moeilijk in het dagelijks leven. Maar op de WJD hoeft je niks uit te leggen.

Wat is Kerk voor jou?

De Kerk is een manier om in contact te staan met God, makkelijker dan bijvoorbeeld thuis. De mensen er omheen helpen, de geloofsgemeenschap. Geloof is heel persoonlijk, maar voor mij is het erg belangrijk om erover te praten met anderen.

Als je erover praat, is het makkelijker om verder te komen. Ik zoek nog. Bijvoorbeeld een antwoord op de vragen: Is er een hemel? Wat zegt de bijbel mij? Wat kan ik ervan meenemen in mijn eigen leven? Ik zoek naar hoe ik mijn geloof kan inpassen in m'n dagelijkse leven. Je vergeet snel er aandacht aan te geven in het drukke leven als student.

De Kerk heeft over veel wat te zeggen. Wat pik jij er nu vooral uit?

Ik pik er dingen uit vanuit wat ik meemaak. Tijdens de vorige WJD heb ik het punt bereikt waarop ik kon zeggen: ja, ik geloof. En in Taizé, waar ik laatst een week was, heb ik gesprekken gehad met een jongen die heel gelovig was. Die heeft dingen gezegd over zijn geloof waar ik anders over denk, maar hij heeft ook iets moois laten zien: zijn toewijding en hoezeer hij bezig is met God.

Je bent de vorige keer in Keulen geweest. Wat vond je daarvan?

Ik put kracht uit het samen geloven. Dat je er niet alleen voor staat, zoals dat in het dagelijkse leven wel vaak is.

*“Het is
jezelf geven”*

Cindy Nobelen (20)

Ga je naar de WJD in Sydney?

Ik hoop van wel, maar ik moet ook stage lopen voor school en ik weet nog niet hoe dat uitpakt. Ik ben naar Keulen geweest en heb daar echt een ervaring gehad. Met zoveel jongeren bij elkaar zijn, geeft een geweldige kick. We waren daar bij elkaar als gelovige jongeren. Dat merkte je. 's Avonds bij het gebed van de paus, in het donker op het Marienfeld, iedereen was heel aandachtig. En iedereen zong mee op het veld. Ik heb nu de kans om naar Australië te gaan. Dat is geweldig. Het is anders dan vakantie. Meer een pelgrimage, waarbij we kerken zullen bezoeken, waarbij je tot bezinning kunt komen. Dat was in Keulen ook. Ruimte om na te denken, stilte. Ik ben daar toen echt verder gekomen.

Wat betekent 'Inside out' voor jou?

Het gaat erom dat je het diepste van jezelf laat zien. Ergens voor gaan waar je voor staat. Mensen die niet gelovig zijn denken dat je op vakantie gaat als je naar de WJD gaat. Het is natuurlijk ook heel leuk, ook de autowasactie en andere acties die we doen naar de WJD toe, maar het is meer dan dat. Dit is jezelf geven.

Wat is Kerk voor jou?

De activiteiten die we doen. In de parochie komen we bijvoorbeeld met jongeren bij elkaar om samen te eten. We koken en nodigen een gast uit aan tafel. Bisschop Van den Hende is een keer geweest en we hebben hem vragen kunnen stellen. We hebben ook een zwerfjongere op bezoek gehad die probeerde zijn leven weer op de goede weg te krijgen. We bidden samen en hebben altijd wel een moment van bezinning. Het is tot jezelf komen, nadenken, samenzijn.

De Kerk heeft over veel wat te zeggen. Wat pik jij er nu vooral uit?

In de viering is de overweging de boodschap die je meekrijgt. Daar kun je vaak wat mee. Bijvoorbeeld in de viering van de startbijeenkomst van het Jongerenplatform met bisschop Van den Hende. Hij zei dat God op de eerste plaats moet komen. Dat is moeilijk en ik denk dat het wel nooit zal gebeuren, maar als hij vertelt hoe je dat kunt doen, doet je dat wat. Ik denk er vaak over na. Vaak zijn dingen moeilijk te vertalen naar mijn eigen leven, maar het zet me wel aan tot nadenken.

“Leren hoe je het leven moet aanpakken”

Jeroen Blijlevens (18)

Ga je naar de WJD in Sydney?

Ja, omdat ik met alle jongeren van de wereld samen wil geloven. Met zoveel jongeren bij elkaar voel je je één met iedereen. In Keulen voelde je dat. Ook al spreek je een andere taal, je weet precies waar je het met elkaar over hebt. Je denkt hetzelfde over het leven en over hoe je dingen wil aanpakken. Ik wil graag naar Sydney om te leren hoe andere mensen het leven aanpakken. Wat verteld wordt in de vieringen wil ik in de praktijk brengen, op de manier waarop ik denk dat het goed is. Met het geloof in mijn achterhoofd. Ik wil dat wat ik doe, dat dat goed is, de manier waarop ik met mensen omga.

Wat betekent ‘Inside out’ voor jou?

Dat je met anderen moet delen wat je hebt. Je binnenste laten zien. Dat je over je geloof praat en samen met anderen kunt geloven. Het betekent voor mij dat ik mijn manier van handelen, hoe ik dingen aanpak, wil delen met anderen.

Wat is Kerk voor jou?

Kerk is een moment van rust. Het is een moment voor jezelf en een plek waar je samen met anderen

mag geloven. Al heb je het nog zo druk, je bent als je in de kerk bent geweest altijd weer rustig. Omdat je even niet bezig bent met de alledaagse dingen. Het is even rustig tot jezelf komen, en over het geloof nadenken.

De Kerk heeft over veel wat te zeggen. Wat pik jij er nu vooral uit?

Het belangrijkste wat ik eruit heb gepikt, is dat de paus in Keulen alle jongeren opriep om te geloven, om het geloof door te vertellen en om in Sydney opnieuw bij elkaar te komen.

Je bent de vorige keer in Keulen geweest. Wat vond je daarvan?

Ik mocht niet mee met de hele reis, omdat ik toen te jong was, maar we hebben met een groep uit de parochie het weekend meegemaakt. Dat was heel indrukwekkend. Alle neuzen stonden dezelfde kant op.

Op school weet ik maar van één jongen dat hij ook gelooft. Soms praten we erover en dat zijn mooie momenten. Verder weet je het van niemand. Maar in Keulen waren we met zijn allen bij elkaar. Dat je niet alleen bent, en dat je niet alleen staat, maakt grote indruk.

Kalender van het Jongerenplatform

In het bisdom Breda bestaat al geruime tijd een Jongerenplatform, dat inmiddels een groot aanbod heeft. Elke maand wordt er wel wat georganiseerd. De leden van het platform zijn zelf jong. Ze werken samen met een grote groep vrijwilligers, ook jongeren, die meehelpen in de uitvoering. Op die manier bereiken ze honderden jongeren per jaar. En dat aantal groeit nog steeds. Op deze pagina's vindt u een greep uit het programma.

4 NOVEMBER

Katholieke Jongerendag

Sprankelend, jong en katholiek. Vier feest met duizenden jongeren tegelijk. Paradiso! Vanuit het bisdom Breda vertrekken twee bussen. Opstappen in Heinkenszand, Bergen op Zoom, Roosendaal, Breda, Oosterhout en Hank. Voor tieners is er een apart programma.

17 T/M 18 NOVEMBER

Diaconaction

Steek je handen uit de mouwen voor een ander. In één weekend zetten tiener- en jongerengroepen een diaconale activiteit op. Herkenbaar, betrokken en actief. Acties op verschillende plaatsen in het bisdom, waaronder Middelburg, Raamsdonksveer en Zevenbergen.

15 EN 18 JANUARI EN 1 FEBRUARI

Winteravonden

Drie avonden de diepte in met een bijzondere gast. Pittige gesprekken in alle openheid en vertrouwelijkheid over geloof en leven voor jongeren die nét even wat meer diepgang willen. En dat in een sfeervolle kapel in Roosendaal.

7-9 MAART

Mysterytour

Verzamelen op station Breda om 18.00 uur. Niet weten waar je naar toe gaat. Je mee laten nemen op een mysterieuze reis langs kloostermuren, bijzondere ontmoetingen, verdieping en avontuur. Niet te missen voor jongeren vanaf 17 jaar.

19 APRIL

Theater in de Kerk

Doe mee en maak in één dag een complete theatrale productie samen met professionals over een verhaal. Geluid, licht, actie! Voor tieners en jongeren. De editie vindt plaats in Oosterhout.

27 APRIL T/M 4 MEI

Reis naar Taizé

Ga mee naar de bekende heuvel in Frankrijk voor een inspirerende week samen leven en werken met de broeders van Taizé. Ontmoet jongeren uit heel Europa en deel in het gebed, de liederen, stilte en bezinning.

18 MEI

Lopend Vuurtje

Prinses Ecclesia nodigt alle vormelingen van dit jaar van het bisdom uit om haar te helpen in de strijd tegen de lauwheid. Een spannende dag vol theater, plezier en een prachtige viering.

eatervoorstel-
l uit de bijbel.
eze negende

10 T/M 20 JULI

Wereldjongerendagen Sydney

Ga mee met de reis van je leven naar de WYD Down Under. Ontmoet jongeren van alle nationaliteiten, geniet van de festivals en de ontmoeting met de paus. Maak vrienden voor het leven.

ELKE 3e ZONDAG VAN DE MAAND Taizé in Breda

Even op adem komen in de stilte van het gebed met de liederen van Taizé. Maandelijks voor iedereen tot 30 jaar in de kapel van de kapucijnen in Breda. Eet van te voren een hapje mee als je wilt.

Meer informatie over de activiteiten voor jongeren vind je op www.jongbreda.nl, de jongerensite van het bisdom Breda.

Mens worden tussen andere mensen

Allebei druk

Naast hun baan, Marijn als medewerker in een boekhandel en Marieke als leerkracht in het basisonderwijs, zijn ze allebei druk in de Kerk.

Marijn zit in het Jongerenplatform van het bisdom en werkt onder andere mee met Theater in de Kerk, een activiteit waarbij jongeren in één dag een bijbelverhaal omzetten in een heus theaterstuk. 's Avonds vindt de première voor ouders, kerkgangers en andere belangstellenden plaats. Volgens Marieke is dit een goede manier, die jonge mensen aanspreekt om met geloof bezig te zijn: speels, persoonlijk, uitdagend, interactief en confronterend.

“Ik bid als ik in een moeilijke situatie zit, maar ook als het goed gaat.”

Marieke zit onder andere bij de communiewerkgroep. Beiden zijn lid van het Stedelijk Jongerenkoor De Brokstukken en ze zijn allebei koster in de St. Gertrudiskerk. Samen verzorgen ze met een aantal andere jongeren al bijna vijf jaar trouw 'in the Churchyard'. Elke week worden de mensen uitgenodigd om een kop koffie of thee te komen drinken na de viering.

Marieke, enthousiast: “Dat is geloven! Met mensen spreken over de viering en over de dingen in het leven. Zo is de viering geen eenrichtingsverkeer en komen mensen dichtertot elkaar.”

Praten met God

Op de vraag hoe hun geloof gegroeid is, vertelt Marieke hoe zij op tienjarige leeftijd de dood van haar opa verwerkt heeft: door zich terug te trekken, alleen te zijn en dan te praten met God. “Daarna heb ik dat vaker gedaan en dat voelde goed. In liturgievieringen luister ik soms ook niet precies naar wat er gezegd wordt, maar luister ik ook naar mezelf. De viering brengt me tot rust. Ik bid als ik in een moeilijke situatie zit, maar ook als het goed gaat. Een kind uit de klas riep eens dat God het zonnetje is. Dat vind ik een mooie uitdrukking.” Marijn vertelt hoe hij ontdekte dat hij spontaan gebeden had. Het gebeurde vlak na de dood van zijn moeder. Het luchtte hem op. “Het fijne van bidden is dat het rust geeft en een gevoel van ruimte. Je laat de dingen waar je mee bezig bent ongedwongen de revue passeren, je denkt over van alles na. En het lijkt wel of je zo ervaringen verwerkt of situaties eerder accepteert. Daarna is het gemakkelijker om verder te gaan met je leven.”

Op vrijdag 30 november trouwen Marieke Nipius en Marijn Staps in de St. Gertrudiskerk van Bergen op Zoom. Een centrale gedachte bij hun huwelijk is gebaseerd op een regel uit het lied naar Psalm 5 "Ga met ons Jouw weg". Zij vertalen dit met de woorden: "Wij willen samen op weg gaan om ons verder te ontwikkelen, ieder op onze eigen manier onder Zijn leiding."

Fel en zoekend

Geloven ze op een verschillende manier? Marijn over Marieke: "Zij is vuriger! Zij weet wat ze wil doen in de kerk en ze komt op voor datgene wat ze belangrijk vindt." Marieke: "Als ik in een viering het idee heb dat het teruggaat naar vroeger, dan word ik fel en laat ik mijn mening horen. De kern van geloven is voor mij omgaan met mensen, luisteren naar mensen. Dat zie ik graag in de liturgie terug." Marieke moet er nú iets mee kunnen. Marijn omschrijft zichzelf meer als zoekende. Hij vindt het belangrijk met respect om te gaan met mensen die op een andere manier met geloven bezig zijn. Hij vraagt zich af of hij het überhaupt wel ooit zal vinden en vraagt zich af of het wel mogelijk is om het ooit precies en zeker te weten.

De waarde van geloven

Wat vinden ze in de Kerk? Marijn: "Geloven is persoonlijk. Maar als je deelneemt aan de geloofsgemeenschap, ondersteunt het jouw manier van geloven. Als ik deelneem aan het parochiewerk of het Jongerenplatform, haal ik daar ook kracht vandaan." Hij vindt het ook bijzonder dat die oude bijbelverhalen zo actueel kunnen zijn. "Je herkent jezelf in die verhalen."

"De verhalen komen uit een voorbije tijd, maar de onderwerpen, de moeilijkheden die de mensen tegenkomen, de twijfels die zijn dezelfde gebleven." Marieke vindt het belangrijk dat ze door het geloof en haar kerkbetrokkenheid kan terugvallen op iets. "De Kerk, haar traditie en de bijbel geven je woorden voor levensvragen die je hebt. Ze geven je verhalen waarmee je je eigen ervaringen kunt duiden en geven ook een perspectief voor de toekomst. Het christelijk geloof heeft veel te bieden." En over de islam: "In feite doen moslims hetzelfde. Ook zij vinden in hun teksten, in hun geloof antwoorden en richtlijnen op hun vragen."

"De Kerk geeft verhalen waarmee je je eigen ervaringen kunt duiden en die een perspectief geven voor de toekomst."

"Bovendien vind ik de sacramenten in de Katholieke Kerk waardevol. Ze zetten je aan het denken over belangrijke periodes in je leven en ze geven richting aan je leven: mens worden tussen andere mensen, opgroeien, keuzes maken, kiezen voor elkaar, je leven uit handen geven. Binnenkort gaan we samen trouwen en planten we in ons hart 'Ga met ons Jouw weg'."

Yvonne Geraets

Ruimte geven aan hun gelovig vragen

Jongeren in Taizé die terug naar huis gaan, krijgen de vraag voorgelegd: wat ga je thuis doen met je ervaring van deze week? Sommigen nemen daarna verantwoordelijkheden op zich in de parochie. Anderen gaan verder met hun zoektocht. Ze zijn kostbaar deze jongeren en ons vertrouwen waard.

Sinds de internationale Taizé-ontmoeting, die in 1977 in Breda werd gehouden, zijn er groepen jongeren uit Breda naar de verre Bourgondische heuvel getrokken, en teruggekomen met liederen, hoop en de wil om iets te betekenen in de maatschappij.

“Toen het maatschappij-kritiese wat luwde, kwam er meer plaats voor spiritualiteit en de waarde van het gemeenschappelijk gebed.”

Begin 2003 kwamen voor het eerst in lange tijd broeders van de gemeenschap naar de stad Breda. Een Nederlandse ontmoeting vond plaats in en om de Grote Kerk. Honderden jongeren en ouderen waren voor de gebedstijden bij elkaar met als hoogtepunt het gebed op zaterdagavond, toen het licht van de Paaskaars werd doorgegeven als teken van Christus' verrijzenis.

Veel jongeren waren betrokken bij de voorbereiding voor dat weekend. Jongeren die deels ook weer hielpen bij de voorbereiding van de ontmoeting in Middelburg in 2006. In mei werd toen de Freedom of Religion Award uitgereikt aan broeder Aloïs, de opvolger van Frère Roger, de stichter van Taizé die in 2005 overleed.

Ontmoeting en gebed

Hoewel er steeds kleine en grotere groepen uit ons bisdom naar Taizé trokken, veranderde de manier van terugkomen. Toen het 'maatschappij-kritiese' wat luwde, kwam er meer plaats voor spiritualiteit en de waarde van het gemeenschappelijk gebed. Ook groeide de behoefte om bij elkaar te komen en het bidden voort te zetten. Zo ontstonden in Oosterhout, Breda, Oudenbosch en Middelburg steeds wisselende groepjes jongeren die het gebed op de wijze van Taizé voortzetten.

Ze komen meestal maandelijks bij elkaar. Niet alleen om te bidden, maar ook om elkaar te zien. Het is voor velen een steun om te weten dat ze niet de enigen zijn die geloven, niet alleen zijn in hun bidden.

Zingen en stilte

Het gebed van Taizé, ook hier in Nederland, is bekend om de liederen. Een regel uit een Psalm of andere bijbeltekst, die meditatief herhaald wordt, zodat het binnenkomen kan in het innerlijk van de mens. Die liederen worden her en der in ons bisdom, ook tijdens de eucharistie steeds vaker gezongen. Dat vraagt een eigen uitvoeringspraktijk, van kloosterlijke eenvoud, van ook een kloosterlijk de tijd nemen. In het gebed van Taizé zingen koor of cantor ter ondersteuning van het zingende volk en doet iedereen mee. En natuurlijk is er de stilte die steeds weer verbaast en die sommige jongeren zo belangrijk vinden voor hun eigen persoonlijk gebedsleven.

Een pan soep

Een belangrijk onderdeel in een aantal van die groepen is het samen eten. Een pan soep, wat brood en beleg. Eigenlijk zoals in Taizé; de maaltijd tot zijn uiterste essentie teruggebracht. Waarschijnlijk gaat nadien de een of ander best even snacken bij de Mac, maar samen eten aan tafel, de maaltijd geopend en afgesloten met een lied, dat maakt dat eten anders smaakt en er in alle eenvoud de waarde van gemeenschap aan wordt toegevoegd.

Verantwoordelijkheid nemen

Wie in Taizé is, wordt in allerlei variaties aan het einde van de week gevraagd: wat ga je thuis doen met je ervaring van deze week, en wat kan de gemeenschap van de Kerk daarin voor jou betekenen? Een moeilijke vraag. De drempel tot de eigen parochie of gemeente is vaak erg hoog. Toch zijn er jongeren die vanuit die positieve ervaring met Taizé naar hun parochie gaan. Sommigen onder hen hebben in de afgelopen jaren op verschillende plaatsen in ons bisdom verantwoordelijkheid op zich genomen. Anderen zijn juist verder gegaan met hun zoektocht.

Sommigen komen heel regelmatig naar een van de gebeden met liederen uit Taizé, om op te laden en bij te komen. Enkelen hebben het helemaal gevonden in hun parochie, of in het werk voor het Jongerenplatform van het bisdom. Weer anderen vragen zich af of ze niet gemeenschapsleven van gedeeld gebed, tafel en gastvrijheid moeten zoeken. Wat hen tekent is het verantwoordelijkheidsgevoel, dat wanneer zij de stap niet zetten naar de Kerk, niemand dat doet.

Geloofsoverdracht

De vragen van jongeren die met de jaarlijkse bisdomreis naar Taizé gaan, zijn de afgelopen zes jaar veranderd. In het begin waren naast het gemeenschappelijk gebed vooral de discussie en het gezamenlijk organiseren belangrijk. Nu zijn hun vragen steeds meer gericht op de geloofsinhoud. Wat geloof ik nu eigenlijk? Wie is Jezus en waarom is Hij zo belangrijk in het geloof? Wat doen ze nou eigenlijk in de mis? Wat betekent de Kerk? Wat moet ik doen?

De jongeren die ik tegenkom hebben soms wel en soms geen gelovige opvoeding gehad. Ze hebben vaak best het een en ander gelezen. Ze zijn zeker niet dom, maar het ontbreekt hen eenvoudigweg aan elementaire kennis van het geloof. En dan niet alleen aan de kennis van het verstand, maar ook aan de wijsheid van het hart, die daarmee verbonden is.

Jongeren kunnen een grote afstand ervaren ten opzichte van ouderen als hun vragen over geloof en Kerk worden beantwoord vanuit een tijdsaanvoelen dat niet dat van henzelf is. Ze groeien op in een tijd die heel anders is, die andere kaders biedt en andere vragen stelt dan de tijd waarin de in de Kerk dominante generatie vijftigplussers opgroeide. Jongeren ontwikkelen hun eigen geschiedenis met God en doen hun eigen levenservaring op. Zo is het zoeken naar wat we voor hén kunnen betekenen. Om ruimte te geven aan hun gelovig vragen. Ze zijn kostbaar deze jongeren en ons vertrouwen waard.

Remco Babijn

Remco Babijn is lid van het Jongerenplatform en werkt in de regio Dongemond. Meer over Taizé in Breda: www.jongbreda.nl.

Vragen over jongeren

Jongeren van tegenwoordig, geloven die nog ergens in?

Zeker weten, steeds vaker zelfs. Alleen zijn ze wel op zoek naar woorden om het uit te drukken. De traditionele woorden kennen ze niet, of die betekenen weinig voor ze. Een taak voor ons dus om samen met jongeren opnieuw naar betekenis te zoeken.

Hoe krijgen we de jongeren weer naar de Kerk?

Kunt u volmondig 'ja' zeggen op de vraag of de Kerk interessant is voor jongeren? Bent u ervan overtuigd dat ze er antwoorden vinden op hun vragen en krijgen ze ruimte om zelf hun geloof te ontdekken? Als u hier van harte 'ja' kunt antwoorden, nodig ze dan uit. Ze zullen zich thuis voelen.

Ik wil best wat organiseren voor jongeren, maar hoe begin ik daaraan?

Nou, niet door te bedenken wat goed is voor jongeren, maar door met twee of drie jongeren te praten over wat zij graag zouden willen. En die zijn er best te vinden in de parochie. Geef die jongeren, als ze dat zelf ook willen, de verantwoordelijkheid. Maar dan ook echt. Dat betekent niet dat 'alles maar moet kunnen', maar wel dat ze de ruimte mogen krijgen om dingen te bedenken. Bekijk hun ideeën positief: ze doen het niet voor niets op die manier.

Jongeren die meedoen aan activiteiten zijn zeker van die heilige boontjes?

Zeker weten van niet. Sterker nog, de meeste jongeren stoeien met vragen over wat ze met geloof en Kerk aanmoeten. Het intrigeert ze. Bovendien vinden ze de activiteiten leuk. En als je met ze in gesprek komt, dan komen de vragen vanzelf. Dat zijn vaak de mooiste momenten.

Waarom weten jongeren zo weinig over geloof en Kerk?

Onze samenleving verandert. Vroeger stond het geloof veel centraler en was het ook vanzelfsprekend dat je daar vaak over hoorde. Tegenwoordig is geloof iets wat bij je privé-situatie hoort. Dat betekent dat we moeten nadenken over hoe we de belangrijkste dingen van het geloof toch aan jongeren kunnen meegeven. Dat is onze verantwoordelijkheid.

Vragen van jongeren

↳ *Als ik meedoe met een van jullie activiteiten, moet ik dan ook braaf geloven?*

Je moet niets. Wij organiseren activiteiten vanuit ons geloof. Dat betekent niet dat het saai is. Doe maar gewoon mee en bepaal je eigen standpunt.

↳ *Ik weet zo weinig, ik snap er allemaal maar weinig van. Bij wie kan ik terecht?*

Er zijn verschillende manieren om meer te weten te komen. In de eerste plaats: vragen! Aan een van de leden van het pastoraal team, je ouders, of wie dan ook van wie je denkt dat hij of zij meer weet. Maar je kunt ook meedoen aan een van de activiteiten van het Jongerenplatform. Zie op de kalender op pagina 14 en 15 bijvoorbeeld de Winteravonden in januari. Daar ontmoet je nog veel meer jongeren met vragen en kun je samen op zoek gaan. En wil je echt de diepte in, schrijf je dan in voor de Summer-school. In vier dagen een serieuze stoomcursus. Niet simpel, wel een uitdaging.

↳ *Ik geloof wel, maar dat hoeft toch niet precies volgens de regels?*

Iedereen heeft een persoonlijk geloof en dat telt. Het is wel zo dat in de Kerk mensen al eeuwenlang hebben gezocht naar woorden om dat geloof mee uit te drukken. Doe er je voordeel mee.

↳ *Wat heeft de Kerk me dan te bieden?*

Ben je er al ooit geweest? Je kunt natuurlijk een keer op zondag gaan kijken, maar in de Kerk is zeven dagen per week wat te doen. Dat wist je niet? Praat eens met een van de leden van het team. Hij of zij wil je best vertellen waarom de Kerk nog altijd een belangrijke plek is in het hart van het leven van mensen. En nee, niet alleen oude mensen. Kijk maar eens op www.jongbreda.nl.

↳ *Is er iets te doen dan voor jongeren in de Kerk?*

Ja, er is een leuke groep jongeren, sluit gerust aan. Vraag maar na in je eigen parochie, of kijk op pagina 14 en 15. Je kent niemand? Stuur een mailtje naar jongerenpastoraat@bisdombreda.nl en je krijgt binnenkort post in je mailbox.

Jonge zangers gaan voor kwaliteit

Een groepje van vijf jongeren heeft de oude traditie van het getijdengebed opgepakt. Ze bidden zingend het getijdengebed, eens per maand en met zorg voorbereid en uitgevoerd. Want het draait om kwaliteit vinden ze. Jerry Korsmit, dirigent van het stel: "Of het nou het getijdengebed is of een goed verzorgde Taizéviering maakt niet uit."

“**T**oevallig is het een oud model. Waarom? Omdat het werkt,” zegt Korsmit. Hij studeerde piano aan het conservatorium en werkt als kerk-musicus. Maar de keuze voor het getijdengebed lijkt niet helemaal willekeurig, getuige ook de klassieke naam die ze zich gaven: Schola Bavonensis, naar de Sint Bavokerk in Raamsdonk waar ze twee jaar geleden begonnen. Korsmit (30): “Je ziet het steeds meer dat mensen terugrijpen op wat waarde heeft bewezen. De mystiek, stil kunnen zijn. Soms heb ik het gevoel dat er te veel is weggegooid. De zorg voor de liturgie, de aandacht waarmee je liturgie viert.” Jan Willems (26) is laatstejaars van de opleiding tot kerkmusicus aan het conservatorium:

“Mijn motto is: kerkmuziek is voor God en dan is het beste nog niet goed genoeg.”

Kwaliteit

Korsmit pleit voor zorg en kwaliteit: “De beleving die je hebt bij het vieren van liturgie is van groot belang. Stel dat ik naar de bioscoop ga en de film valt tegen, dan raad ik andere mensen niet aan om te gaan. Hetzelfde geldt voor een viering.” “We zijn als schola voor de volle 100% bezig met wat we doen. Daarom bidden we het avondgebed ook niet elke week. We zijn allemaal druk. We houden het op één goed verzorgde gebedsviering per maand. We vieren samen en mensen zijn uitgenodigd om zich aan te sluiten.”

Geraakt worden

Jan Willems is dirigent van Jongerenkoor YRDV in Raamsdonksveer en organist van de Basiliek in Oosterhout. In de mis dirigeert hij vaak en bespeelt hij het orgel. Het bidden van het getijdengebed met de schola geeft hem meer ruimte om zelf biddend aanwezig te zijn. “Door de herhaling en de vaste patronen, ontstaat er meer ruimte om de teksten en de lezingen op me in te laten werken dan bij een normale viering.”

Hij vertelt: “Het is inspirerend om muziek en teksten te bidden die door de eeuwen heen gezongen en gebeden zijn, generatie na generatie, en die ook door de generaties na ons gebeden zullen worden. Daar haal ik veel rust uit.” Hij voegt eraan toe: “En het is natuurlijk gewoon heel leuk om te zingen.”

Jonge mensen

Als dirigent merkt Willems dat je jongeren enthousiast kunt krijgen met muziek. “Met het jongerenkoor in Raamsdonksveer zingen we naast het ouderwetse ‘jongerenkoorrepertoire’ vooral ook klassieke liederen en Anglicaanse muziek.

Jongeren kun je trekken met echte feestelijke liturgie,” zegt hij enthousiast, terwijl hij signaleert dat, om allerlei redenen, de praktijk in de parochie daar wel eens bij achterblijft. Tijdsdruk bijvoorbeeld van voorgangers die vieringen achter elkaar hebben op verschillende plekken.

Er is meer mogelijk, vinden zowel Korsmit als Willems. De laatste: “Als je in de kerk komt, wordt vaak het geijkte repertoire gezongen, maar al die andere mogelijkheden tot vieren kom je bijna niet tegen. Dat is jammer, want zonder priester of diaken om voor te gaan kent de Kerk ook vormen om heel feestelijk liturgie te vieren.”

Meerwaarde

Een warm pleidooi dus voor ‘feestelijke liturgie’. Daar gaan ze zelf voor en ze menen dat het andere jongeren ook kan aanspreken. Jan Willems, die ook docent is op een middelbare school: “Vaak zijn er te veel woorden in een viering, langer dan de vijftien minuten die mensen hun aandacht kunnen houden.” “Je merkt dat veel jongerenkoren die in de jaren ’60 en ’70 zijn ontstaan vaak zingen met drums erbij etc.

De leden van die jongerenkoren zijn samen oud geworden. Maar met die muziek haal je tegenwoordig geen jongeren de kerk meer binnen. In het café hebben ze die muziek ook. En beter. Mensen die nu in de kerk komen zoeken er niet wat daarbuiten ook is. Ze zoeken zingeving. Wat de Kerk te bieden heeft? De ruimte om over jezelf na te denken, waar je in je jachtige leven normaliter niet aan toekomt, de boodschap van naastenliefde. In de oude teksten van de Kerk bid je voor Kerk en wereld. Je hoort er een ander geluid, waar het buiten de kerk vaak aan ontbreekt.”

“Door de liturgie kunnen we elkaar aansporen om op het juiste pad te blijven. Als je Christus wilt volgen, kun je dat op je eigen manier doen, maar je kunt niet zonder de gemeenschap die bij elkaar komt, en waar je de positieve betrokkenheid van mensen op elkaar kunt ervaren.”

Levende Kerk

Marcel Heesters uit Raamsdonksveer is een trouw bezoeker van het gebed als de Schola zingt. “In de winter heeft het nog meer cachet, als het donker is. We gaan weer op weg naar Kerstmis, en dat is prachtig.” Het is bemoedigend dat de jongeren zich in het getijdengebed verdiepen, vindt hij. Als oud-aannemer bouwde hij mee aan verschillende kerken. “Een groep als deze kan een mooie bijdrage leveren om het kerkgebouw levend te houden. Want wat als jonge mensen nog iets met de Kerk willen? Dan is het mooi dat het met zo’n initiatief als dit doorgaat. Dat doet me goed, maar heeft me ook wel verbaasd. Waarom? Omdat je een nieuwe generatie nauwelijks ziet aantreden in de Kerk, en dat gebeurt hier wel.”

Daphne van Roosendaal

Van vrijdag 23 tot zondag 25 november zingt de Schola mee tijdens het getijdengebed van het Benedictijnsweekend in Raamsdonksveer. Voor meer informatie: benedictijnsweekend@casema.nl. Mail voor de digitale nieuwsbrief van de Schola naar scholabavonensis@casema.nl.

Een plek voor jong

Het bisdom Breda telt verschillende jongerengroepen. Eén ervan is de 'sop-groep' in Breda-Oost. Zomaar een donderdagavond. De groep jongeren komt bij elkaar om te eten en te praten in de pastorie van Breda-Oost.

Allemaal zijn ze betrokken bij hun parochie. Enkelens zijn ouder en bereiden eens in de drie maanden een jongerenviering voor. Deze vindt plaats in de eeuwenoude Sint Annakapel van de Bredase wijk Heusdenhout. Anderen komen om te eten, te geinen, maar vooral om over levensvragen na te denken. Ineke Leemput, pastoraal werkster in Breda-Oost, en enkele moeders begeleiden de groep.

Verrassende gasten

“We willen jongeren in ieder geval laten zien dat er meer is dan vriendjes, school en stappen,” motiveert een van de ouders, mevrouw Bleikertz-van Gils haar deelname. “De formule is eenvoudig. Eens in de maand komen de jongeren bij elkaar in de pastorie. Enkelens bereiden een eenvoudige maaltijd. Daar is de naam aan ontleend. We starten met ‘soep-soppen.’ De jongeren eten soep en brood, waarbij ze het brood in de soep soppen.

Er schuift altijd een gast aan. Onder de gasten bevinden zich bijzondere figuren. “Eens klopte er gewoon iemand aan. We deden open. Het was een zwerver,” vertelt Jeroen Blijlevens, een van de groepsleden. “Hij wilde geld. Dat hadden we niet, maar we hadden wel eten. Hij is aan tafel gekomen en heeft met ons over zijn leven als zwerver gepraat.” De meeste gasten komen echter genodigd. “We hebben eens een rechter gehad,” meldt Rik Pijnenburg. “En een psychologe,” roept Melanie Nauta. “Ze had als jongere zelf gesprekken met een psycholoog gevoerd en nu werkt ze voor jongeren.” “Ook bisschop Van den Hende is onze gast geweest,” meldt Elke Bleikertz. “Toen hij kwam, maakte hij kennis met het bisdom. Het was heel bijzonder om met iemand te praten die bisschop wordt.

We merkten wel dat we over sommige dingen als groep anders dachten dan wat de bisschop vertelde wat de Kerk leert.”

Aansluiten bij eigen ervaring

Enkelens bereiden om de drie maanden een jongerenviering voor. Cindy Nobelen is betrokken bij de voorbereiding. “We nemen de evangelielesing van de betreffende zondag. Deze lezen we dan door. We speuren naar de boodschap die erin zit. We zoeken teksten en liederen. We zingen één lied zelf. We gebruiken ook cd’s.” Jongeren gaan zelf voor in gebedsvieringen. Af en toe is er een Woord- en Communieviering die door Ineke Leemput geleid wordt. “Door te kiezen voor gebedsvieringen hebben we meer vrijheid bij het samenstellen van de viering,” vindt Melanie. “Onze vieringen hebben vaste elementen zoals het Onze Vader en de geloofsbelijdenis. We kennen voorbeden en een zegenwens,” vertelt Elke. “We zoeken naar thema’s die een link leggen tussen het evangelie en onze eigen ervaringen.” Enkele onderwerpen passeren de revue, zoals vertrouwen in elkaar, onvoorwaardelijke vriendschap, geloven in de ander en de lasten van een ander dragen. De groep kiest liederen, die aansluiten bij de eigen beleving. Dit kunnen ook popsongs zijn of liederen die in de top veertig staan als ze inhoud hebben. “We nemen ook interactieve elementen op,” zegt Melanie. “We hebben eens nagedacht over het thema ‘verleiding’. Voor in de kapel lagen allemaal dingen die voor ons verleidelijk zijn.” Er lagen onder andere mobieltjes. “Veel jongeren zijn verslaafd aan hun mobieltje,” weet Elke. “We lieten deze afgaan. Sommigen kwamen naar voren, maar lieten ze rinkelen. Zo lieten we zien dat je ook nee kunt zeggen en niet op alles wat zich aandient in

geloof in de parochie

Op de kaart van het bisdom zijn de plaatsen aangegeven waar groepen jongeren actief zijn. Jongerengroepen zijn altijd in beweging. Het overzicht op deze kaart geeft daarom een indruk en geeft mogelijk niet de allerlaatste stand van zaken weer. Wil je een groep aanmelden die ook ingetekend moet worden op de kaart, neem dan contact op met jongerenpastoraat@bisdombreda.nl.

hoeft te gaan.” Cindy heeft zich eens laten dragen door een van de jongeren. “Het evangelie vertelde het verhaal van de genezing van de lamme. Hij liet zich door vrienden naar Jezus dragen. De vraag was of wij ons ook durven laten dragen en ons zo aan een ander durven toevertrouwen. Ik ben toen op de schouders van een jongen door de kapel gegaan.”

Plaats van Kerk

“Zo kunnen jongeren uiting geven aan hun geloof,” verklaart Ineke Leemput. “Door deze vieringen willen we de jongeren een plek geven in onze geloofsgemeenschap. We worstelen ook met elkaar over vragen hoe gebed en bijbel een plaats kunnen krijgen in de viering en in het leven. Per viering komen ongeveer 35 tot 40 mensen.” De jongeren stellen de viering op prijs. “Gewone vieringen zijn

vooral gericht op volwassenen,” meent Rik Pijnenburg. “Hier hoor ik mijn eigen taal.” Elke sluit hierbij aan. “Ik ben gelovig,” zegt ze. “Ik geloof in God. Daarom wil ik ook bij de Kerk horen, al ben ik het niet altijd met alles van de Kerk eens.” Freek Felet vult aan: “De Kerk is een plaats waar ik geaccepteerd word.” Freek is gehandicapt. “Mensen kunnen niet altijd goed omgaan met gehandicapten. Er zijn jongeren die mij uitschelden of plagen. Ik word dan verschrikkelijk kwaad, maar kan mij niet verweren. Anderen zijn poeslief en overdreven vriendelijk. Ik voel me dan niet serieus genomen. Hier doen de jongeren normaal tegen mij. Ik ben in hun ogen een gewoon mens. Deze jongerengroep is een plaats waar Freek Freek kan zijn en dat is wat ik verlang.”

Hans de Jong

Kerstkaarten met een boodschap

Kerkraam Hulst

Kerkraam Klundert

Kerkraam Terheijden

Hernieuwd de aandacht vestigen op het kerstfeest als christelijk feest én mensen de gelegenheid bieden om een waardevolle kerstkaart te versturen. Dat zijn de twee redenen waarom het bisdom van Breda dit jaar een unieke set kerstkaarten uitgeeft.

De kerstkaarten zijn een initiatief van bisschop Van den Hende. “‘I’m dreaming of a white Christmas’ is nauwelijks nog reëel,” zegt hij. “Met de huidige klimaatveranderingen lijken onze streken nauwelijks nog sneeuw te krijgen met Kerstmis. Daarnaast is er een klimaatverandering wat betreft de beleving van het Kerstfeest. Veel mensen in ons land zijn het geloof kwijt dat God voor ons is mens geworden.”

“De echte betekenis van Kerstmis is voor steeds meer mensen onbekend. Zij gaan voorbij aan de christelijke inhoud van Kerstmis. Deze laatste klimaatverandering zouden we als Kerk van Breda graag ten goede keren door te verkondigen in woord en kerstkaart dat God in Jezus is mens geworden om ons leven te delen en ons te verlossen. Deze set kerstkaarten is bedoeld om de inhoud van het Kerstfeest in beeld te blijven brengen en niet te laten ondersneeuwen.”

“De foto’s van de kerkramen met de kerstafbeeldingen zijn van binnenuit de kerk gemaakt,” vertelt de bisschop. “Het zou prachtig zijn wanneer méér mensen ook andere kerkramen daadwerkelijk eens van binnenuit de kerk komen bekijken. De Kerk nodigt steeds opnieuw uit om het geloof juist van binnenuit te leren kennen, als aanvulling op het beeld dat ieder zich van buitenaf kan vormen.”

Elke set bevat zes kaarten van drie verschillende kerkramen. Uit elk dekenaat is een raam opgenomen. Dat zijn glas-in-loodramen van de H. Willibordus basiliek in Hulst, de H. Antonius Abt kerk in Terheijden en de H. Johannes de Doper kerk in Klundert.

De kaarten zijn gedrukt in een kleine oplage. Ze worden te koop aangeboden in kerken van het bisdom en kunnen ook worden besteld bij het bisdom via de webshop op www.bisdombreda.nl, telefonisch via 076 5223444 en per e-mail: secretariaat@bisdombreda.nl.

Wilt u weten of de kaarten ook bij u in de parochie worden verkocht, wilt u zelf kaartensets verkopen in uw parochie, neem dan contact op met Monique van Delft: T 076 5223444, E mvdelft@bisdombreda.nl.

Een enorm aanbod!

In de wereld van jongeren neemt internet een steeds belangrijker plaats in. Niet verwonderlijk dus, dat heel veel informatie en uitwisseling plaatsvindt op het wereldwijde web. Een kleine greep uit het enorme aanbod.

www.jongbreda.nl

In het bisdom Breda is er naast de hoofdsite van het bisdom een aparte jongerensite, die door jongeren wordt bijgehouden. Op deze site vind je een overzicht van alle activiteiten, waaronder ook veel activiteiten van lokale groepen. Daarnaast zijn er extra pagina's met verdiepende teksten, nieuwsberichten en fotoverslagen. Activiteiten van lokale groepen kunnen worden aangemeld via jongerenpastoraat@bisdombreda.nl.

www.stvitus.nl/7cirkels

De KRO biedt op verschillende manieren op internet boeiende informatie voor jongeren aan. Een van de meest aansprekende sites is gebouwd rond het programma 'De 7 cirkels van de ziel'. Door middel van vragenlijsten en testjes kom je op het spoor van je eigen spiritualiteit.

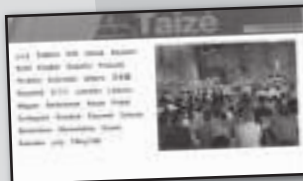
www.jongkatholiek.nl

Alle bisdommen en bewegingen samen hebben ook een landelijke site voor katholieke jongeren. Op deze site verschijnen de laatste nieuwtjes, presenteren alle bisdommen zich en is informatie te vinden over grote activiteiten als de Katholieke Jongerendag. Heel populair is de zogenaamde 'community' achter de site: een groot forum waar honderden jongeren uit heel Nederland berichten uitwisselen en met elkaar in discussie gaan.

www.taize.fr

De gemeenschap van Taizé heeft een uitgebreide website (ook volledig in het Nederlands) waarop niet alleen alle liederen te vinden zijn, maar ook overwegingen, gebeden en nieuwsberichten. Je kunt er gratis lid worden van een maandelijkse e-mail nieuwsbrief.

www.kloosterkaravaan.nl

De jaarlijkse fietstocht voor jongeren langs verschillende kloosters trekt inmiddels veel belangstelling. Op deze website vind je volop informatie en natuurlijk prikkelende verslagen.

www.perron7.nl

De Faculteit Katholieke Theologie ontwikkelde een spannende interactieve website voor jongeren waar allerlei onderwerpen op het gebied van zingeving en spiritualiteit te onderzoeken zijn. Een dwaaltocht door een virtueel station die je wel even bezig houdt.

www.code-x.nl

Onder code X vallen twee websites. Op de een wordt allerlei zinnige informatie verzameld voor jongeren die in een koor zingen of muziek maken in de kerk. Op de andere vind je een schat aan informatie over een kortere of langere zinvolle reis naar een Derde Wereld land.

www.studentenpastoraatbreda.nl

Het studentenpastoraat heeft sinds kort een totaal nieuwe site. Informatie, achtergronden en activiteiten voor en door studenten vinden hierop een plek. Zoals bijvoorbeeld het maandelijkse 'Walking Dinner'.

www.verborgenvuur.nl

De website waarop alle informatie te vinden is over de jongerencentra van de kloosters in Nederland. Programma's, aankondigingen en inspirerende teksten.

